

COBISS - Kooperativni online bibliografski sistem in servisi

Knjižničarji in dokumentalisti se pri svojem delu vse pogosteje srečujejo s sistemom COBISS. Prav tako tudi uporabniki različnih knjižnic. Velikokrat se zastavljajo vprašanja v zvezi s sistemom, zato na kratko povzememo predstavitev sistema COBISS, predvsem tistih njegovih aplikacij, ki bolj zanimajo uporabnike knjižnic.

Kot že ime samo pove, je COBISS sistem, ki združuje in podpira funkcije in dejavnosti knjižnic in informacijskih centrov, ki uporabljajo za svojo dejavnost enotno metodologijo distribuirane obdelave podatkov, programsko opremo COBISS in druge storitve bibliografskega in informacijskega servisa IZUM/COBISS.

COBISS je zasnoval in razvijal ob sodelovanju knjižnic in informacijskih centrov IZUM - Inštitut informacijskih znanosti iz Maribora. Začetki sistema segajo v leto 1987, ko je bil tedaj zgrajeni sistem vzajemne katalogizacije sprejet kot skupna osnova knjižnično-informacijskega sistema in nato Sistema znanstvenih in tehnoloških informacij Jugoslavije. Po letu 1991 se je sistem razvijal naprej, financiranje pa je prevzelo ministrstvo za znanost in tehnologijo.

Danes je v COBISS vključenih že 200 različnih knjižnic - visokošolskih, specialnih, šolskih in splošnoizobraževalnih, ki so vnesle prek 2,5 milijona bibliografskih zapisov.

COBISS nudi uporabnikom več aplikacij:

1. Vzajemna katalogizacija

Vzajemna katalogizacija je zasnovana na kooperativnem zbiranju in distribuirani obdelavi podatkov. Vnos podatkov poteka na lokalnih računalniških sistemih, ki so vključeni v COBISS. Za vsako enoto zadošča ena obdelava na enem mestu, nakar je zapis online dostopen vsem udeležencem v sistemu. Tako nastaja online vzajemna baza podatkov COBIB.

2. Izpisovanje in dostopnost zapisov

Zapisi v bazi so dostopni selektivno glede na vrsto gradiva in jih lahko uporabimo kot:

- online bazo podatkov za izpis bibliografij, kataložnih listkov, inventarne knjige, nalepk s črtno kodo itd.,
- online katalog monografskih publikacij,
- online katalog serijskih publikacij.

3. Avtomatizacija lokalnih funkcij knjižnic

COBISS omogoča avtomatizacijo lokalnih funkcij knjižnic, kot so:

- nabava knjižničnega gradiva,
- izposoja knjižničnega gradiva,
- medknjižnična izposoja,
- statistična obdelava.

4. OPAC

OPAC - Online Public Access Catalogue - je podsistem COBISS-a, ki omogoča vpogled v lokalne baze podatkov in kataloge knjižnic, vključenih v sistem, vzajemno bazo podatkov COBIB ter druge baze in kataloge. Iščeemo lahko po različnih vrstah gradiva (vse gradivo, monografije, seri-

jske publikacije, članki) in na različne načine (osnovni, ukazni, izbirni način). Iz OPAC-a dobimo izpise iz lokalnih baz in katalogov in iz vzajemne baze, izpise o zalogi posamezne fizične enote ter ali je ta izposojena ali prosta, seveda, če ima knjižnica, ki hrani določeno publikacijo, avtomatizirano izposajo.

COBISS/OPAC je dosegljiv tudi na Internetu: <http://www.izum.si/cobiss>.

5. Baze podatkov, dosegljive prek COBISS-a

Ob že omenjenih lokalnih bazah podatkov in vzajemni bazi COBIB so prek COBISS-a dosegljive tudi številne druge baze. Naj naštejemo nekatere :

- COLIB - baza podatkov o knjižnicah v sistemu COBISS, razen šolskih, od katerih so vključene samo aktivne članice sistema,
- INFORS - baza podatkov o informacijskih virih v Sloveniji ali dosegljivih iz Slovenije,
- ISSN - baza podatkov o 800.000 serijskih publikacijah,
- SwetScan - baza podatkov, ki vsebuje kazala 14.000 znanstvenih in strokovnih revij,
- OCLC - 9 baz podatkov vodilnega bibliografskega servisa na svetu OCLC.

COBISS je tudi servis za vse inštitucije, vključene v sistem. Tako med drugim skrbi za razvoj in vzdrževanje programske opreme, omogoča izobraževanje uporabnikov, nudi svetovalni servis itd.

Knjižnica, ki se želi vključiti v sistem, mora izpolniti določene zahteve. Knjižničarji - kreatorji zapisov, se morajo za delo v sistemu usposobiti na števil-

nih tečajih, ki potekajo v NUK - Narodni in univerzitetni knjižnici in v IZUM - Inštitutu informacijskih znanosti v Mariboru. Vsi kreatorji zapisov morajo opraviti začetni tečaj za monografije in nadaljevalne tečaje za vse vrste gradiva, ki ga obdelujejo. Sledi vključitev v testno okolje. Kvaliteto testnih zapisov verificira NUK. Kreator pridobi licenco za delo v sistemu, ko

opravi vse predpisane tečaje in verifikacijo svoje usposobljenosti. Delo v sistemu je zahtevno in pomeni večjo obremenitev knjižničarjev.

Knjižnica mora imeti tudi potrebno komunikacijsko in računalniško opremo. Računalniški inženiring IZUM-a nudi projektiranje, nabavo, instalacijo in vzdrževanje opreme.

Viri:

1. COBISS - Konceptcija, organizacija in pogoji sodelovanja. 1993, Maribor, IZUM

2. IZUM - INFO - Predstavitev sistema in servisov COBISS. Računalniški zapis.

MARJETA GORŠIČ, dipl.ing.

Gradivo za tehniški slovar lesarstva

PODROČJE: Terminologija - skupni izrazi za okrogli les (II. del) (po evropskem standardu pr EN 844-2:1993)

Zap. št.	Geslo (sinonim)	Opis, definicija	Nemško / Angleško / Francosko
2.11	zožitev	močno zmanjšanje premera hloda, npr. pri veliki veji	Einschnürung, <i>f</i> stop redent
2.12	mesto žaganja	mesto dolgega okroglega lesa, kjer ga prežagujemo na dolžino	Schnittstelle, <i>f</i> crosscut point découpe
2.12.1	teoretično mesto žaganja	mesto dolgega okroglega lesa, kjer bi lahko ločili posamezne kose po kvalitativni presoji za vrednotenje posameznih delov	theoretische Schnittstelle, <i>f</i> theoretical crosscut point découpe virtuelle
2.13	hlod za žagani les (žagovec) (žagarski hlod)	del debela, namenjen za izdelavo žaganega lesa	Sägeblock, <i>m</i> sawlog bille de sciage
2.14	furnirski hlod	del debela, namenjen za izdelavo furnirja	Furnierblock, <i>m</i> veneer log bille de placage
2.15	industrijski les (tanek les)	okrogli les, ki ga za izdelavo celuloze in tvoriv mehansko zdrobimo in eventuelno tudi kemično predelamo	Industrieholz, <i>n</i> pulpwood bois de trituration
2.16	posebni sortimenti okroglega lesa	deli debela določene dolžine in /ali premera, namenjeni za posebno končno uporabo	Sondersortiment, <i>n</i> special assortment log bois rond spécifique
2.17	drog	dolgi okrogli les manjšega premera, namenjen za prosto stoječo uporabo	Stange, <i>f</i> pole poteau